І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 224. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го ЛИСТОПАДА 1962 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 27, 1962 No. 224. VOL. LXIX.

МІКОЯН ВЕРТАЄТЬСЯ ДО МОСКВИ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Перший заступник совєтського прем'єра Анастас І. Мікоян в понеділок 26-го листопада мас виїхати з Куби, бо він після майже одномісячного побуту на Кубі, вертається до Москви. В неділю Мікоян через телевізійні й радіові станції попрощався з кубинським народом, заявивши, що „справа Куби — це справа СССР". Совєтський представник має затриматися в Ню Йорку, де конферуватиме з головним секретарем Об'єднаних Націй У Тантом та „з малою групою інших". Мікоян був на Кубі від 2-го листопада, він намовляв Кастра прийняти рішення Москви в справі бльокади Куби, але йому й досі не вдалося намовити Кастра до того, щоб погодився на міжнародну інспекцію на Кубі. Гадають, що Мікоян залишиться в Ню Йорку тільки один день, щоб поінформувати ОН про свою місію на Кубі. Не є відомо, чи Мікоян конферуватиме з представником ЗДА, бо наперед не було жадного порозуміння в цій справі. ЗДА мали б відповісти на совєтсько-кубинську пропозицію, але збоку американського уряду вже давніше заявили, що не може бути жадних переговорів в справі відомих п'ятьох пунктів Кастра, між якими є та умова, щоб ЗДА залишили свою базу на Кубі, яку вони мають від 1903-го року. Президент Кеннеді 23-го листопада в Гаяніс Порті, Массачусетс, нараджувався з державним секретарем Діном Раском і секретарем оборони Робертом МекНамарою над кубинською проблемою. Крім того присутні були й інші члени Виконного Комітету Крайової Ради Безпеки: державний підсекретар Джордж В. Болл, заступник секретаря оборони Розвел Гілпатрик, окремий асистент Президента в справах крайової безпеки Мек Джордж Банді та головний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді. Були ще й представники військовости. Наради тривали годину і п'ять мінут, а після перерви ще 15 мінут. Хоч Кастро погодився на те, щоб СССР забрав свої бомбовики ІЛ-28, то ЗДА і надалі домагаються, щоб міжнародна інспекція на місці ствердила, що ракетні бази не мають потрібного устаткування. Президент в понеділок 26-го листопада має відвідати ті всі частини збройних сил, які були заалярмовані під час кубинської кризи і які виконували деякі військові операції у зв'язку з цією кризою. Президент відзначав День Подяки в Гаяніс Порті, в неділю вернувся до Вашингтону, а в понеділок о 8:30 перед полуднем відлетів до летунської бази Гантер коло Гаванна в Джорджії. Звідтам полетить до Маямі на Флориді, де відвідати має деякі військові частини, і розмовляти з тими офіцерами, які брали участь в морській бльокаді Куби або в повітряній розвідчій службі над Кубою. Президент буде в товаристві голови Об'єднаних Шефів Штабу генерала Максвелла Д. Тейлора та шефів штабу всіх трьох родів збройних сил. Президент відвідає ще й інші військові бази на Флориді і увечері 26-го листопада має вернутися до столиці.

УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИЦЬКІ ВЛАДИКИ НА ВСЕЛЕНСЬКОМУ СОБОРІ У ВАТИКАНІ ВИЯВИЛИ ОГІРЧЕННЯ З ПРИВОДУ ПРИЯВНОСТИ НА СОБОРІ СОВЄТСЬКИХ СПОСТЕРІГАЧІВ

Ню Йорк. — Місцевий „Геральд Трибюн" з 22-го листопада 1962-го року надрукував довше повідомлення свого редакційного кореспондента з Ватикану про окрему петицію українських католицьких Владик із висловом їхнього огірчення з того приводу, що на Собор допущено в характері спостерігачів двох репрезентантів Російської Православної Церкви Совєтського Союзу, протиставляючи їм знищення Української Католицької Церкви та ув'язнення всіх її ієрархів, при чому десять з них померло в комуно-московській неволі а первоієрарх тієї Церкви, сьогодні вже 70-літній Митрополит Йосип Сліпий вже 17 років карається в совєтських в'язницях та концентраційних таборах. Згідно з повідомленням „Геральд Трибюн", петицію підписали 15 українських католицьких Владик, які репрезентують 1.2 мільйона українців - католиків у вільному світі. „Трибюн" зокрема називає трьох українських католицьких Владик із ЗДА: ВПреосвященного Кир Амвросія Сенишина, митрополита Української Католицької Церкви в ЗДА та Преосв. Кир Йосипа Шмондюка, єпископа Стемфордського, і Преосв. Кир Ярослава Габра, єпископа Шикаґівського, які разом з іншими Владиками цю петицію підписали. Згідно з повідомленням „Геральд Трибюн", у згаданій петиції сказано, що приявність двох совєтських спостерігачів на „Соборі" „збентежила вірних, була несподіванкою для багатьох Отців Собору та викликала невдоволення між вірними". Згаданий щоденник твердить, що „15 Владик кажуть, що їхню радість з приводу такої історичної події, якою є Собор, поменшує огірчення" з приводу приявности на Соборі совєтських спостерігачів. У петиції дальше сказано, що Церква, які згадані спостерігачі репрезентують, є нічим іншим, тільки сліпим знаряддям в руках безбожницького совєтського уряду, який відносно релігії має тільки одну мету — знищити її. В петиції дальше сказано, що московський патріярх заохочував до церковного відступництва та зайняв осідки 11 заарештованих комуністич. владою українських католицьких єпископів. У петиції є також вимога звільнення Митрополита Сліпого та повернення захоплених совєтською владою українських католицьких церков.

УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИЦЬКІ ЄРАРХИ ЗІ СВОЇМ ГОСТЕМ У РИМІ

Папський Делеґат на Канаду архиєпископ С. Баджджіо був 24 жовтня ц.р. гостем українських єпископів, що перебувають у Римі у зв'язку із своєю участю у Вселенському Соборі. Прийняття архиєп. Баджджіо відбулося в монастирі СС. Служебниць у Римі. На фото: В першому ряді (сидять) — єп. А. Роборецький, єп. Сіпович, архиєп. Г. Букатко, митрополит А. Сенишин, архиєп. С. Баджджіо, митрополит М. Германюк, Мати Єроніма, ген. настоятелька Чина Сестер Служебниць, єп. Н. Саварин і єп. І. Борецький. В другому ряді (стоять від ліва) — Впр. о. А. Великий, ЧСВВ, о. Є. Химій, ЧСВВ, єп. М. Маланчук, о. І. Патрило, ЧСВВ, єп. А. Горняк, монс. А. Герцаріол; о. протоархим. П. Миськів, ЧСВВ, єп. Н. Елько, єп. Й. Шмондюк, єп. Я. Габро, єп. П. Мартинець, єп. А. Сапеляк і монс. Милляник.

ДЕ ҐОЛЬ ЗДОБУВ ВЕЛИКУ БІЛЬШІСТЬ У НОВОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль дістав у парляментарних виборах у Франції, які відбулися у двох минулих неділях, рішучу перемогу над збльокованими проти нього політичними партіями. На 482 парляментарні мандати — де-ґолісти дістали 263 місця, себто на 21 більше, як треба для безоглядної більшости, що вимагає 242 голосів. В останньому французькому парляменті проурядова Унія для нової Республіки мала 177 мандатів, тепер вона має 233 мандати. Однак де Ґоль матиме підтримку також від 18-х членів Незалежної партії і 9-х членів Народно-республіканської партії, які — всупереч офіційному становищу проводів тих партій, заявились були у виборчій кампанії за підтримуванням де Ґоля і під цим гаслом виграли. Другою найбільшою партією в новому французькому парляменті будуть соціялісти, які дістали 66 мандатів, далі Незалежна партія з 50 мандатами, у тому числі згаданих 18 прихильників політики де Ґоля, — радикали і союзні з нею групи разом 42 мандати, комуністи 41, народні республіканці 38, інші 5. Значне збільшення мандатів Соціялістичної партії — з 43 на 66 і Комуністичної з 10 на 41 — пояснюється бльокуванням тих партій в остаточному голосуванні в минулу неділю. Проте вирішним вважається той момент, що вперше в історії французького парляментаризму одна партія — в цьому випадку де Ґоля — осягнула безоглядну більшість і здобула цим контролю над парляментом. Перемогу президента Шарля де Ґоля підкреслює ще небувалий до цього часу факт здобуття де ґолістами всіх 31 мандатів з міста Парижу. Новий парлямент зійдеться на своє перше засідання 6 грудня ц.р. Відкриє його за традицією найстарший віком посол, 86-літній член Незалежної партії, канонік Фелікс Кір, після чого будуть переведені вибори нового голови парляменту, яким напевне стане знову посадник Бордо, Жак Шабан-Дельма. Новим прем'єром буде напевне останній прем'єр Жорж Помпіду, який зажадає на вступі вотум довір'я від парляменту. Попередній парлямент був розв'язаний внаслідку висловлення ним недовір'я урядові Жоржа Помпіду. Тепер доля того уряду запевнена на всю найближчу парляментарну каденцію. Внаслідку виборчого збльокування соціялістів і комуністів програв вибори перший прем'єр за влади президента де Ґоля, Мішель Дебре. З цього приводу прем'єр Жорж Помпіду гостро натаврував тактику соціялістів, що давали підтримку комуністам, користаючи також з їхніх голосів. Внаслідку цих недільних виборів деякі партії, мабуть, переведуть злуку та взагалі буде змінена партійна конфіґурація.

Звільнено резервістів летунства, покликаних внаслідок кубинської кризи

Вашингтон. — Департамент оборони наказав звільнити з активної служби 14.200 резервістів в летунстві, які були покликані у зв'язку з кубинською кризою. Перші резервісти були звільнені вже в п'ятницю 23-го листопада, а всі 14,200 будуть звільнені до середи 28-го листопада. Департамент оборони зарядив також, щоб звільняти всіх тих моряків і вояків морської піхоти, яким кінчається або скінчилася військова служба. Під час загострення кубинської кризи всякі звільнення з фльоти і морської піхоти були припинені. Скасоване також надзвичайне поготівля Стратегічної Летунської Команди. Відтепер ця Команда матиме звичайне поготівля. Ці всі зарядження були видані після того, як ЗДА припинили морську бльокаду Куби. СССР і країни совєтського бльоку також скасували надзвичайне поготівля у зв'язку з напруженням в справі Куби. Але покищо відбувається контроля Куби за допомогою розвідчих літаків ЗДА. Коли буде встановлена міжнародна інспекція, то і ця контроля буде припинена.

В Ню Йорку відбувся IX Головний З'їзд СУМА; М. Фурда переобраний на голову Головної Управи

Ню Йорк. — 24-го листопада в Домі Організацій Визвольного Фронту почався тут 9-ий Головний З'їзд Спілки Української Молоді Америки, на який прибуло 76 делеґатів, що репрезентували 42 Осередки — 4.830 сумівців і сумівок. З'їздом проводила Президія в складі: Лев Футала — голова, д-р Ю. Куляс і п-ні Іванна Білевич; секретарювали: Алла Непрель і інж. Ю. Бурлака. Після відчитання та затвердження протоколу з попереднього З'їзду, звіти склали керівники Відділів ГУ СУМА, голова Контрольної Комісії і голова Товариського Суду. По запитах і дискусіях над звітами Головній Управі уділено абсолюторії і внесено поправки та доповнення до статуту СУМА. В неділю 25 листопада після Богослуження в українських церквах З'їзд продовжував працю. Усні привіти учасникам З'їзду виголосили: о. Любомир Гузар в імені Преосв. Кир Й. Шмондюка, о. Іван Ткачук від УАПЦ, мґр Є. Лозинський від ГУ ООЧСУ, д-р М. Кушнір від ЦУ СУМ, інж. Р. Білинський від „Самопомочі", ред. Зенон Снилик від УНСоюзу і „Свободи", д-р М. Зарицький від Українського Т-ва Лікарів, мґр І. Базарко від УККА, п. Ст. Спринський від „Провидіння", п. М. Грицков'ян від Т-ва б. Вояків УПА, д-р І. Козак від ГУ ОбВУА, п-ні Ольга Кузьмович і п. Юрій Ференцевич від Крайової Пластової Старшини, мґр. В. Будзяк від ТУСМ-у та ін. Письмових привітів наспіло понад 30, між ними від ЗЧ ОУН, від о. монс. Михайла Польового в імені митрополита Амвросія Сенишина, від о. монс. Вол. Паски в імені преосв. Ярослава Габра, від Центрального Комітету Пам'ятника Шевченкові, ЛВУ Канади, УНСоюзу, УНПомочі, всіх Крайових Управ СУМ-у та ін. Доповідь на тему виховання української молоді виголосив голова ЦВР СУМ д-р М. Кушнір. Нову Головну Управу СУМА вибрано в складі: Мих. Фурда — голова, М. Шміґель — 1-ий заст. голови і референт зовнішніх зв'язків, Л. Футала — 2-ий заст. голови, М. Ґавур — секретар, Гр. Цебрій — орг. референт, Я. Гуменюк — фін. референт, Є. Курило — кул. осв. референт, інж. М. Семанишин — госп. референт, мґр Є. Гановський — керівник юнацтва, І. Кобаса — керівник преси й інформації, д-р Ю. Куляс — спорт. референт, п-ні Софія Бура — керівник жіночого відділу. Члени Управи: М. Яременко, Т. Цішкевич, А. Никончук, М. Барицький, Т. Чурма, В. Костик, Д. Баґрій, Є. Несторук. Контрольну комісію очолив М. Солтис, а Товариський Суд — інж. М. Поштар.

ЗДА за збільшення збройної сили НАТО

Париж. — У грудні відбудеться в Парижі нова сесія Ради Північно - Атлантійського пакту (НАТО), яка збирається щопівроку та складається з міністрів закордонних, військових і фінансових справ 15-ох членських держав НАТО. На тому надзвичайно важливому зібранні державний секретар Дін Раск і секретар оборони Роберт МекНамара мають — за твердженням преси — наполягати на інших членів НАТО, особливо на Британію, Францію і Західню Німеччину, як теж менші західньо - европейські держави, щоб вони збільшили видатки на збройні цілі. ЗДА вважають, що криза кубинська доказала ще раз, що тільки маючи велику збройну силу можна сподіватися політичних успіхів. Давній плян НАТО, щоб розпоряджати мінімум 30 дивізіями, все ще не здійснений і все ще бракує яких 8 дивізій. Британія, замість 55 000 — має тільки 51 000 вояків в Надренії. Західня Німеччина витрачає тільки 4.8% свого річного загальнокрайового прибутку на військові цілі, коли ЗДА видають 8.7%. Ці справи мають бути предметом нарад між президентом Кеннеді і британським міністром Гаролдом Мекмілленом на їхній найближчій конференції у грудні ц. р., мабуть на Бермудах.

УВАН відзначила 50-річчя М. Лисенка

Ню Йорк. — Дня 25 листопада відбулася в Українській Вільній Академії Наук урочиста пленарна конференція присвячена святкуванням 50-річчя з дня смерти Миколи Лисенка. Конференцію відкрив і виголосив вступне слово президент УВАН проф. д-р Олександер Архімович. Про велетня української музики, громадянина, піяніста, етнографа, диригента й композитора доповідав Вадим Кіпа. Доповідач яскраво представив творчий шлях М. Лисенка й ствердив, що велике й благородне діло, — введення української музики у світову — йому блискуче вдалося здійснити. Ізидора Косач - Борисова поділилася з приявними спогадами про веселого, привітного, але суворого в національних і музичних справах композитора, з яким прелеґентка зустрічалася в домі своїх батьків у Колодяжному та Києві. Доповідачка згадала про останній шлях композитора, коли морем квітів і хоровими співами прощалась Україна із своїм славним сином. Про хорову працю та музичну школу, яку вів композитор говорив о. Григорій Павловський. Приявні, які чисельно виповнило велику залю Академії, щиро виявленою вдячністю, приймали виконання вокальних творів композитора, що їх виконували Ганна Ширей і Лев Рейнарович. Акомпаніював вокалістам Вадим Кіпа.

Т-во Українських Професіоналістів, „Зарево" і Ліга Молоді Ню Джерзі відбули зустрічі і наради на Союзівці

Союзівка, Керґонксон. — Упродовж „Свята Подяки" та зв'язаного з ним довшого минулого кінця тижня, ця оселя Українського Народного Союзу в Кетскильських горах була залюднена до всіх своїх можливостей, як під час найвищого літнього сезону. Багато гостей прибуло вже в середу і четвер 21 і 22 листопада, щоб на цій оселі відсвяткувати „День Подяки", але до останнього свого місця заповнилася Союзівка зокрема в п'ятницю і суботу, 23 і 24 листопада, як впродовж цих днів там відбували свої зустрічі і наради Товариство Українських Професіоналістів, Українське Академічне Товариство „Зарево" та Ліга Української Молоді стейту Ню Джерзі. Гарна погода, ранньо - зимові красвиди, центрально огрівані приміщення, незрівняна союзівська кухня та численні можливості товариських і спортових розваг, включно із сезоновим тепер полюванням, дають вимріяну нагоду однаково, як для відпочинку і розваги, так і для ділових нарад на цій оселі, що тепер відкрита для гостей без перерви в усі пори року.

ОСИП КОЧАН З ДРУЖИНОЮ ВАЖКО РАНЕНІ В КАТАСТРОФІ

Гатер, Н. Й. — Відомі громадяни Осип Кочан і його дружина, замешкалі в Віндгемі в Кетскільських горах, в минулу п'ятницю 23-го ц. м. впали жертвою поважної автомобільної катастрофи. Коли вони їхали пізнім вечором лісовою дорогою до Гантеру, з протилежної сторони наїхало на них з великою швидкістю авто, кероване 19-річним юнаком. Спричинник катастрофи вийшов розмірно ціло, зате обоїх Кочанів перевезено до Меморіял-шпиталю в Кетскілі важко поранених.

Помер о. М. Волянський, парох Рочестеру

Рочестер, Н.Й. — В п'ятницю дня 23 листопада ц.р. тут помер на 44 році життя і на 22-му році священства всч. о. Микола Волянський, парох української католицької церкви св. Йосафата в Рочестері. Покійний був першим парохом филадельфійської парохії св. о. Миколая при 24-ій вулиці і тому ж його тлінні останки перевезено в понеділок 26 листопада до Филадельфії і виставлено в домовині в церкві св. о. Николая, де цього ж дня увечері була відправлена заупокійна панахида. Похорон бл. п. о. Миколи Волянського відбудеться у вівторок, дня 27 листопада о год. 10-ій ранку з церкви св. о. Миколая на український католицький цвинтар у Факс Чейз біля Филядельфії.

Громада в Елизабеті відзначила Листопадові Роковини Академією та пожертвами на народні цілі

Елизабет. — В неділю, 25-го листопада ц. р. тут відбулася Святочна Академія для відзначення 44-ої річниці Листопадового Зриву. Святом проводив голова Центрального Комітету „Українських Національних Організацій Елизабету п. Мирон Пінковський. На програму Свята, яке започатковано співом американського, а закінчено співом українського національних гимнів, склалися виступи: вступне слово всч. о. Р. Боднара, місцевого українського католицького пароха, святочна промова д-ра М. Ценка з Филядельфії, деклямації М. Доманенка, Б. Заремби і М. Кащі, виступи хору „Боян" під диригентурою п. Р. Левицького та дитячого хору парафіяльної школи під диригентурою М. Демчишин, сопранове сольо Лесі Васьків і фортепіянове сольо М. Кривокульської та дитяча сценка у виконанні гуртка пластових новачок.

Перед академією і в перерві переведено збірку національного датку до Народного Фонду УКК. Збірку започатковано сумою 100 дол., яку зложив Український Народний Дім, що цього року святкує свій 35-літній ювілей та який точно кожного року за минулих 11 літ складає свій національний даток. До традиції треба зачислити і пп. Романа Слободяна, д-ра Романа Граба і п. Володимира Бойчука, що також складають щорічно по 50 долярів. За п'ятдесять долярівками пішли пожертви по 25 дол., що їх склали Михайло Сухорський, Данило Слободян, Іван Солтівський а промовець свята д-р М. Ценко, бачачи такий гарний настрій свята, зложив і від себе суму 25 дол. Пожертви списував і видавав посвідки секр. п. Іван Іваник.

Комуністичний Китай пропонує Пакістанові пакт неаґресії

Карачі. — Комуно-китайський уряд запропонував Пакістанові підписання пакту неаґресії і взаємної допомоги у випадку заатакування одної з тих двох країн будь-якою третьою державою. Пакістанський міністер закордонних справ Мохаммед Алі відмовився з'ясувати перед журналістами в цій справі становище пакістанського уряду, але потвердив, що він прийняв запрошення комуно-китайського уряду і поїде до Пейпінґу. Пакістан надзвичайно схвильований та обурений, що ЗДА й Британія своєю масовою допомогою надзвичайно скріплюють індійські збройні сили, без уваги на те, що Індія завжди ще загрожує Пакістанові від сторони Кашміру та не хоче ніяким чином поладнати з Пакістаном конфлікт за Кашмір. Пакістанський президент Аюб Хан заявив, що індійський імперіялізм в більшій мірі безпосередньо загрожує Пакістанові, ані ж міжнародний комуністичний імперіялізм. Пакістан є членом прозахідніх бльоків Південно-східнього азійського пакту (СЕАТО) і Центрального пакту (СЕНТО). В останньому часі у Пакістані сильно зросли „невтралістичні" настрої. У зв'язку з цим до Пакістану прибудуть з Індії американські і британські державні мужі Аверрел Гарриман і Дункан Сандіс.

Актив Братства кол. Вояків 1. УД УНА відбув конференцію

Нюарк, Н. Дж. — В суботу 24-го листопада тут у приміщенні української католицької школи ім. св. Івана Хрестителя відбулися наради активу Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА стейтів Ню Йорк, Пенсилвенія та Ню Джерзі. В нарадах взяли участь члени Головної та Крайової Управ Братства, Управа Братства „Броди-Лев" і Управи Станиць Братства Нюарк, Ню Йорк, Трентон та Філядельфія. Темою нарад були проблеми допомоги українським воєнним інвалідам, опіки над могилами українських вояків, спільного журналу українських військовиків „Вісті Комбатанта", актуальні проблеми Братства та питання гідного відсвяткування 20-ої річниці створення 1. Української Дивізії УНА, яка припадає на 1963-ий рік. Після нарад присутні взяли участь у вечірці, приготованій місцевою Станицею, яку відкрив молитвою місцевий парох і ректор школи св. Івана Хрестителя о. П. Лаптута. Наради проходили у дружній атмосфері та розв'язали ряд актуальних проблем. Конференція вирішила звернутись до Екзекутиви УККА з проханням перебрати почесний протекторат над відсвяткуванням 20-ліття створення 1-ої Української Дивізії УНА.

В АМЕРИЦІ

- **Військові кухарі** спекли на День Подяки 112,000 індиків для 2,600,000 американських вояків. Кожний вояк дістав по одному фунтові і чверть індика. Вояки ЗДА виконують службу не тільки в цій країні, але і в численних державах вільного світу.
- **Сенатор Дж. Джевітс** із Ню Йорку заявив на пресовій конференції, що на Крайовій Номінаційній Конвенції в 1964 році ліберали і консерватисти змагатимуться за те, хто має бути кандидатом від республіканців на президента ЗДА. Джевітс підтримує лібералa Рокефеллера.
- **Уряд закликає міські управи**, школи і добровільні аґенції до того, щоб підтримали урядові пляни в тому напрямку, щоб якнайбільше розбудувати центри для фізичного відпочинку американських громадян різного віку. Американці повинні бути фізично і умово здорові, бо цього вимагає також і оборона цієї країни.

У СВІТІ

- **Прем'єр Іраку Абдель Карім Кассем** виступив з обвинуваченням, що інспіратором спроби розірвати нафтопровід в північному Іраку, переведеної з кінцем серпня, була ...американська розвідка яка намовила до цього керівника будівничої компанії в Іраку, члена ливанського парляменту Еміля Бустані. У висліді розправи, яка відбулася перед іракським військовим трибуналом, Бустані засуджено — у його відсутності — на доживоття, а чотирьох працівників компанії до кари смерти.
- **Міжнародна комісія юристів**, що її осідком є Женева, опрацювала окреме 267-сторінкове звідомлення про ситуацію на Кубі після приходу до влади Фіделя Кастра. В цьому звідомленні стверджено, що на Кубі немає тепер ніякого права, значить пошанування законів і судової справедливости і що Кастро ставиться так же само зневажливо до постанов конституції і правних вимог, як і його попередник „жорстокий, автократичний і скорумпований" диктатор Батіста.
- **Канадійський прем'єр Дифенбейкер**, запропонував, щоб у сьогоднішній напруженій ситуації в південно східній Азії Пакістан й Індія підписали між собою пакт неаґресії, який би уможливив їх концентрацію сил і засобів в боротьбі з комуністичною аґресією.
- **До Бразилії прибула** торговельна місія комуністичного Китаю для переговорів з бразилійським урядом в справі підписання взаємного торговельного договору. Очолює місію Чі Чао Тінґ, віце-президент Китайської Ради для сприяння міжнародній торгівлі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Проблематичне замирення

У половині минулого тижня, напередодні Дня Подяки, що його кожнорічно відзначає американський нарід головно молитвами за одержувані від Бога благодаті, зокрема за волю, мир і добробут, сталися події, що справді могли б сповнити почуттям вдячности і новими надіями серце і душу кожної людини. З'єдинені Держави Америки своєю рішучою поставою проти перетворення Куби на аґресивну совєтську військову базу домоглися того, що московський диктатор Хрущов, який ніби вже забрав з того острова свої атомові ракети та розмонтував їх випускові бази, погодився, нарешті, забрати й свої турбо - реактивні літаки. Рівночасно червоний Китай повідомив, що він припинить дальший аґресивний наступ на Індію і звільнить уже зайняті ним індійські території, до яких раніше не мав претенсій. Америка, із свого боку, діставши словесне запевнення від Хрущова, що він забере свої літаки з Куби впродовж найближчих 30 днів, рішила негайно пропинити морську бльоkаду. Виглядало б — замирення по всій лінії.

Але це тільки так виглядає. На ділі ж від замирення ще дуже й дуже далеко.

Поперше, все це „замирення" оперте на словесних запевненнях червоних диктаторів у Кремлі і Пейпінґу, які брехнями захопили й встановили свою диктаторську владу, і брехнями її вдержують. Хрущов перевіз на Кубу свої ракети й літаки і встановив там аґресивні бази при рівночасних словесних запевненнях і ґарантіях, що він ніколи цього не зробить. Так само й китайські комуністи почали аґресію на Індію при рівночасних словесних деклямаціях про мир і співіснування.

Коли мова про Кубу, то всі надії на замирення в тому районі базувалися виключно на зовнішніх познаках. Правда, американська розвідка фотографічно ствердила розмонтовування випускових ракетних баз, але тільки Хрущов з Кастром знають, чи розмонтовано всі ті бази і чи після розмонтування в одному місці не змонтовано їх в іншому, прихованому від фотоапаратів американських розвідувальних літаків. Також тільки Хрущов з Кастром знають, чи вивезені з Куби на совєтських кораблях ракети були справді ракети, а не ракетоподібні об'єкти для замилення очей. У свіжій пам'яті ще досвід з Мадярщини, коли то Москва прирекла і запевнила, що відкличе свої війська, а за кілька днів після того совєтські танки вже розчавлювали мадярських жінок і дітей на вулицях Будапешту?

Ще менше можна вірити та покладати будь-які надії на раптовну миролюбність комуно - китайських аґресорів в Індії. Їхня заява про припинення аґресії і навіть звільнення захоплених ними територій може бути подиктована всім іншим, тільки не бажанням замирення. Знавці відносин вказують на такі причини, як бажання переформувати й підтягнути нові дивізії в обличчі індійського спротиву та інтенсивних достав західньої зброї. Не виключається також можливости, що „миролюбність", що її несподівано виявили комуністичні диктатори у зв'язку з Кубою й Індією, запланована як тло для нової, для комуністів важливішої, аґресії, наприклад, у Берліні.

Так чи інакше, у виявлене Москвою та Пейпінґом бажання замиритись ніхто не вірить, і на це є більше, ніж потрібно, причин, але з аґресивним комунізмом ніколи не може бути замирення, бо не мир, але підкорення і опанування всього світу є ціллю комуністів, і цій цілі мають служити аранжовані ними хвилеві перемир'я. В таких обставинах не облудні комуністичні запевнення і тактичні потягнення, а лише оборонна могутність та політична рішучість вільного світу можуть давати надію на відвернення нового воєнного катаклізму, хоч його загроза існуватиме доти, поки існує антинародна і антилюдська комуністична система.

Крах і загнивання

Пленум Центрального Комітету Комуністичної партії Совєтського Союзу, що відбувся в Москві минулого тижня, особливо ж подана Хрущовим у його виступах аналіза господарського стану СССР і запропоновані ним нові реформи не тільки господарського, але й партійного апарату, можуть бути черговим свідчення прогресивної й затяжної кризи, що в ній опинилася вся совєтська комуністична система. Єдиний висновок із проведеної Хрущовим і його соратниками аналізи внутрішньої ситуації в Совєтському Союзі може бути той, що комуністичне будівництво в цій клясичній країні комуністичного експерименту завело на цілій лінії.

Найголовнішим ствердженням Хрущова у його понад 5-годинній промові на відкритті пленуму було те, що вся дотеперішня побудова керівництва господарським сектором, значить, і ділянкою індустрії і ділянкою сільського господарства, здійснювана непомірними зусиллями, величезними витратами гроша й енерґії, а то й кривавими гекатомбами протягом сорока п'яти років існування совєтської влади, була ні до чого. Другим висновком, який випливає із цього стану було те, що й усі, реалізовані зокрема останніми роками, реформи цього керівництва виявилися теж цілком непридатними й безуспішними. Єдиний їх результат це — поставлена Хрущовим, як завдання число один, нова перебудова всього совєтського державного і партійного апарату в тому напрямку, щоб кожна із двох головних його ділянок мала не тільки свою окрему адміністрацію, але й окреме керівництво по партійній лінії. Так, як досі цілим господарським розвитком якоїсь області відала одна господарська державна установа й одно партійне керівництво у формі обласного комітету КПСС, так відтепер будуть дві господарські адміністрації на терені области — окрема для промисловости і окрема для сільського господарства, і разом з цим два партійні обласні комітети для партійного керівництва цими ділянками.

Характеристичним був також заклик Хрущова закінчити із залишками „культу особи Сталіна" і почати вчитися від капіталістів, як господарювати, переймаючи від них все добре й успішне у господарській ділянці. Абстрагуючи від того, що настанова нехтувати „капіталістичний досвід" була зобов'язуюча не тільки за Сталіна, але й протягом майже цілого десятиріччя після смерти цього „вождя", цей заклик Хрущова є ще одним виявом капітуляції „комуністичної мудрости" і самохвальства перед системою і досягненнями капіталізму. Такою ж самою капітуляцією совєтської комуністичної системи перед капіталізмом є поставлена Хрущовим і керівниками окремих господарських секторів вимога закінчити з дотеперішньою системою примусу й обов'язку в праці совєтських робітників і добиватися успіхів спонуками кращих заробітків, премій чи участи в зисках підприємств. Остання вимога — цілком капіталістичного характеру — не є ідеєю самого тільки Хрущова. З цим почали недавно виступати й совєтські економісти і господарські керівники, примушені до того масовими відмовами робітників працювати в підприємствах і фабриках з поганими умовами праці і незадовільним винагороджуванням.

Четвертим, ще більш показовим, як попередні, було ствердження Хрущова, що у виявлених мільйонових аферах з крадежами і розтратою державного та громадського майна й у зв'язаних із ними фактами хабарництва головними спричинниками були не тільки особи на провідних державних становищах, але й члени партії. Це доводить, що совєтська комуністична система не тільки крахує, але й перебуває у процесі прогресивного загнивання, з яким вона пробує надаремно боротися з допомогою судового терору — зокрема масових розстрілів.

Богдан Галайчук

МЕХІКАНСЬКЕ ЧУДО: СЛІПІ ПРОЗРІЛИ

Буенос Айрес. — Висилка арґентинських контрторпедовців та літаків на Карібське море була згідна з традиційною прозахідньою політикою, якої тримаються тутешні збройні сили, підтримувані більшістю опінії. Ще реальніші мотиви спонукали прилучитися до бльокади Венесуелю, що їй більше, ніж будь-якій іншій державі, загрожує Куба; безкровна соціяльна революція, здійснювана Бетанкуром — дуже небезпечна конкуренція для Кастрівської революції.

Але це була справжня сенсація і безсумнівний успіх Державного Департаменту ЗДА, коли мехіканський уряд дав йому повну дипломатичну підтримку, висилаючи рівночасно 10 воєнних кораблів для патрулювання Юкатанської протоки і зосереджуючи військо на його узбережжі, тобто на мехіканській території, найближчій до тоді бльокованого острова.

Адже ще так недавно вітали оваційно Льопеса Матеоса в Ню Делі, як заслуженого оборонця Куби, якій, мовляв, загрожує інтервенція. І на таке признання збоку індуської керенщини справді заслуговував мехіканський президент, який постійно „скакав поперед дідька в пекло", загаюючись у своїй солідарності з Кастром далі, ніж голова якої - будь іншої латино - американської держави. Наприклад, коли країни протиінтервенціоністичного бльоку, стараючись не допустити до конференції в Пунта дель Есте в січні цього року, стрималися від голосування, лише Куба й Мехіко голосували проти.

Чи в такій поставі Мехіко слід було добачувати, в першу чергу, прихильність до кубинського уряду, чи неприхильність до американського? Я здавна ставив собі це питання, тому здавна хотів відвідати Мехіко, прецікаву країну, що лежить на протилежному кінці Латинської Америки. Нагода трапилася півроку тому — і то у вийнятково пригожий момент.

5-го травня 1862 року мехіканські республіканські війська розгромили у битві під Пуеблею, за 80 миль від Мехіко, французький експедиційний корпус, що посадив був на мехіканському престолі цісаря Максиміляна Габсбурґа. 5-го травня 1962-го року мехіканці святкували сторіччя цієї події, найзнаменнішої в їх історії. А за два дні перед тим святом ваш кореспондент причалив на мехіканському летовищі, щоб провести тиждень у тому місті. Майже щоденні відвідини університетського кампусу давали мені нагоду поговорити із студентами. 4-го травня був я приявний — користаючи із запрошення декана правничого факультету — на святочній академії, улаштованій студентами, що походять з естадо Пуебля. Доповіді на академії та балачки із студентами — в атмосфері святкувань — допомогли мені збагнути суть мехіканської постави до кубинської кризи.

„Роковини перемоги під Пуеблею святкуємо так величаво тому, — говорив мені з досить сумною усмішкою один студент, — що це була єдина поважніша перемога у нашій історії. В усіх інших війнах ми постійно брали в шкіру..." Не додав, що брали постійно від того самого сусіда. Але не забули згадати того, і то з належним натиском, промовці на святочній академії, при чому їхній тон був далекий від спокійної, сумної іронії.

Найбільша, чи хоча б найкраще забронзована постать з мехіканської історії — це Дієго Хуарез, президент з часів французької інтервенції. Відомо, що він виразно орієнтувався на Вашинґтон і що не викинув би у море французів без допомоги північного сусіда. Здавалося б, що роковини перемоги під Пуеблею повинні були б мати акцент континентального братерства — і вістря, звернене проти позаконтинентальних інтервентів. У святковій атмосфері мимоволі насувалася мені аналогія між французами і росіянами; і рефлексія, що кубинці чекають на свою Пуеблю. На диво, один з промовців навів зовсім іншу історичну паралелю, порівнюючи з боєм під Пуеблею... розгром десанту протикастрівських повстанців у квітні минулого року.

Коли в такому тоні святкують мехіканці роковини перемоги, осягненої завдяки американській допомозі, то які рефлексії можуть насувати їм роковини невдач та упокорень? Роковини втрати Тексасу, опісля — всього простору від Нового Мехіко по Каліфорнію, опісля — Першінґового рейду? Що ж, мовляв, носив вовк, понесли й вовка: той, від кого мехіканці постійно брали в шкуру, понижений у своїм престижі кастрівськими провокаціями, а врешті й загрожений у своїй безпеці. Треба б чимало емоційної рівноваги, щоб у такій хвилині не відчувати злорадости; і навіть щоб не шукати для неї, хоча б підсвідомо, раціонального обґрунтування: вороги наших ворогів є нашими приятелями.

Коли арґентинець чи уруґваєць лає сьогодні ЗДА, це можна записати на карб комуністичного впливу, свідомого чи несвідомого, на карб викривленого націоналізму, або таки просто на карб звичайного наслідування. Коли лається домініканець чи гондурасець, це можна записати на рахунок одного історичного епізоду — довгого і болючого: американської окупації тих держав. Вож, кінець-кінцем, за Франкліна Рузвелта американська морська піхота забралася відтіля — і сліду по ній не лишилося. Зате на американсько - мехіканських взаєминах залишився тривкий слід: пересунення державного кордону з-під Ореґону на Ріо Ґранде дель Норте. До спогаду про історичні кривди долучується страх перед сусідом, непропорційно великим і могутнім; почування, яке можна стрінути в іншому виданні, теж у Канаді. Але коли канадійці бояться лише того, щоб Америка не проковтнула їх в економічному відношенні, мехіканці рахуються з можливістю рецидиву Вільсонової демократичної круцяти проти диктатур, яка залишила в тій країні прикрий спогад: тому, що Вільсон відмовився був визнати революційний мехіканський уряд, Мехіко залишилось упродовж деякого часу поза Лігою Націй. Це частинно пояснює, чому мехіканці так твердо тримаються засади неінтервенції.

Пакт континентальної безпеки, підписаний у 1947 році в Ріо, передбачає конкретну реакцію проти аґресії чи хоча б загрози аґресії у традиційному сенсі, тобто збройної — і обмежується лише загальними натяками відносно підривної акції. З різних причин, на які ми свого часу вказували, поважна частина латиноамериканських кол не могла, чи не хотіла, усвідомити, що їхні країни можуть бути, подібно як Куба, підкорені самою субверсивною акцією. Тому не погоджувалися на вільнішу інтерпретацію того пакту, вважаючи недопускальним, з правного боку, підтягнути під нього низку спроб „експорту революції" з Куби, зокрема до Венесуелі та до деяких середньоамериканських республік. Таке було, зокрема, становище Мехіко, яке уважало себе імунізованим супроти того експорту, з одного боку, досить радикальними, хоч і не надто вдатними соціяльними реформами, а з другого — твердим режимом, притаманним монопартійній системі.

Недискретні американські літаки викрили на Кубі військові споруди, які вже цілком підпадали під поняття загрози аґресії, з'ясоване у пакті. З одного боку, саме існування тих споруд, як теж односторонне рішення Хрущова розмонтувати їх — повністю відкрили сателітний характер „соціялістичної" Куби. Або, як заявив півофіціоз мехіканського міністерства закордонних справ, той інцидент „виявив ступінь російської інтервенції на Кубі". В таких умовинах питання самовизначення й неінтервенції, що його Куба видвигнула проти ЗДА, „зовсім пішло у забуття". — „Не Мехіко змінило свою політику, — твердить речник того міністерства, — лише Кастро". При тому він промовчує: коли саме Кастро змінив свою політику і коли мехіканський уряд зволив прийняти до ласкавого відома ту зміну. А проте, ліпше пізно, як ніколи.

Вол. Дорошенко

ЖИТТЬОВИЙ ШЛЯХ ВАСИЛЯ МУДРОГО

Незабаром Наукове Товариство ім. Шевченка відзначатиме 70-ліття життя й 50-ліття діяльности свого дійсного члена, відомого західньо-українського політичного і громадського діяча, редактора Василя Мудрого.

Для кожного, хто жив перед останньою світовою війною в Галичині, ім'я й діяльність ювілята добре відомі, але для новоприбулих із Наддніпрянщини еміґрантів, як і для західньо-української молоді, що виросла вже поза рідним краєм, заслуги ред. Мудрого, очевидно, майже незнані. Тому й годиться тут ширше згадати про життьовий шлях ювілята, тим більше, що й для його земляків-сучасників незнайоме в подробицях його життя в усіх перипетіях, не раз драматичних, що навіть загрожували його життю.

Але щаслива доля завжди допомагала ред. В. Мудрому уникнути небезпеки й вела його в його життьовій кар'єрі щораз вище.

От про ці то перипетії життя нашого ювілята й годиться розповісти з нагоди його подвійного ювілею.

Я не входитиму в подробиці його біографії й не обговорюватиму тут в усій докладності його політичну, громадську й письменницьку діяльність, а тим більше — не оцінюватиму її, бо про неї докладніше скажуть товариші його політичної й журналістичної праці. Я лише коротко їх торкнуся, щоб дати читачеві поняття про обсяг його зацікавлень і розмах його діяльности, як українського громадянина й діяча.

Народився Василь Мудрий у середньо - заможній селянській сім'ї в селі Вікно, Скалатського повіту на галицькому Поділлі, відомому в культурному житті Галичини, 19 березня 1893 року. Покійний його батько Микола був дуже начитаний і діяльний чоловік. Про нього як заслуженого громадського діяча написав посмертну згадку д-р Степан Баран, який його добре знав.

Сільську школу почав був відвідувати ювілят у своєму рідному селі, а опісля два роки ходив до школи в містечку Грималові, де вчили тоді по-німецьки. Крім того, за окремою оплатою вчила його німецької мови місцева вчителька. Вчився хлопець добре і вступний іспит до тернопільської ґімназії склав із відзначенням. І в ґімназії ввесь час був першим учнем та й матуру здав у 1912 р. із відзначенням.

В ґімназії Мудрий утримував себе сам уже від четвертої кляси. Разом із своїми товаришами належав до таємної ґімназійної громади, про яку згадує в своїх спогадах покійний д-р Євген Олесницький. Ця громада багато причинилася до національного самоусвідомлення її членів. Поруч неї існував при ґімназії так званий „Науковий кружок", зорганізований за директора Савицького в певній мірі для протиставлення тайній громаді. Першим головою цього кружка був теперішній митрополит Иосиф Сліпий, а після його два роки очолював кружок наш ювілят від 6-ої кляси до матури. В кружку відбувалися реферати учнів вищих кляс у присутності відповідного вчителя, залежно від теми реферату.

З цих рефератів і дискусій з їх приводу учні виносили багато знання. Великий вплив на ювілята й його товаришів мали молоді тоді вчителі — Іларіон Брикович, Яким Ярема, Петро Карманський і д-р Степан Балей, що вчив логіки й психології. Завдяки всьому цьому Мудрий вийшов із ґімназії з чималим запасом знання.

Треба ще сказати, що був він три роки бібліотекарем у бурсі ім. Степана Качали, за що мав там окрему кімнату. Бібліотека була величезна й цінна. З неї наш ювілят багато скористав. Скінчивши ґімназію, Мудрий вступив восени 1912 р. на філософічний відділ львівського університету. Тут він мав помешкання й повне утримання в бурсі Українського Педагогічного Товариства, як її настоятель, отже мав змогу і вчитися й займатися громадською роботою.

У Львові молодий студент відразу включився в життя й діяльність української студентської молоді. А треба сказати, що жила вона незвичайно інтенсивним життям, запопадливо працюючи на освітньому й політичному полі, маючи серед себе чимало талановитих і працьовитих юнаків, одушевлених ідеалом Самостійної Української Держави.

Тоді розгортав свою діяльність талановитий критик Євшан, велику популярність і вплив здобули у студентському житті здібний організатор Микола Залізняк і палкий ненависник Москви Дмитро Донцов.

Товаришування з університетськими колегами не могло не вплинути позитивно на здібного юнака, що ввійшов у їх середовище вже добре підготовленим до національної діяльности, ще більше поширюючи й поглиблюючи його світогляд. Невдовзі стає він одним із передових членів українських студентських організацій — Академічної Громади й Українського Студентського Союзу, в яких гуртувалася тоді наша високошкільна молодь. Вже під кінець 1913 року Василь Мудрий був вибраний до управи Укр. Студ. Союзу на загальних зборах цієї організації, а також увійшов і до проводу Академічної Громади.

Ближчу участь брав наш ювілят у діяльності другої Секції Укр. Студ. Союзу, званій Драгоманівською. Тут слід згадати, в якому саме товаристві опинився молодий студент. Головами студентських організацій, до яких він належав, були вийнятково небуденні юнаки: на чолі Укр. Студ. Союзу стояв палкий радикал, студент прав Осип Когут, що по скінченні університету став адвокатом у Богородчанах, а після його уступлення — В. Кавецький. Другу секцію Союзу очолював талановитий студент філософії Юліян Охримович, а четверту — націонал - демократичну, студент прав Євген Коновалець, майбутній вождь ОУН.

Це були визначні провідники тодішньої української молоді, що мали серед неї великий вплив. Згодом стали вони видатними діячами загально - українського формату і всі поклали своє життя на жертівнику українського визвольного руху.

Юліян Охримович у часі наших визвольних змагань відігравав провідну ролю на Наддніпрянщині, як ідеолог і генеральний секретар Української Партії соціялістів-революціонерів. Його розстріляли большевики в Мелітополі 10 жовтня 1921 р. в розцвіті його духових сил.

Коновалець згинув від бомби большевицького провокатора у Роттердамі 23 травня 1938 року. Д-р Когут, арештований НКВД по занятті Галичини большевиками в 1939 році, згинув у 1941 р. на засланні.

Під час першої світової війни Мудрий опинився під російською окупацією і, щасливо переживши її, з вибухом революції в Росії перебрався на Наддніпрянщину, де відіграв значну ролю в українському національнодержавному житті. Тут він спершу провадив у Проскурові курси українознавства, а в 1918 році, ввійшовши до Земської Управи, завідував земськими школами, а згодом був призначений повітовим комісаром освіти на Проскурівський повіт.

В 1920 році, під час наступу большевиків на Галичину, мусів переховуватися у селі Ярмолинцях, а після звільнення від большевицьких наїзників частини Поділля перебував у Залізній Дивізії генерала Удовиченка. Восени того року став начальником Проскурівського повіту, але в листопаді разом з армією УНР мусів перейти через Підволочиська до Галичини.

Перебувши якийсь час на селі, осів у 1921 році у Львові і взяв діяльну участь у галицько - українському культурному й політичному житті.

Передусім відіграє визначну участь у заснуванні й веденні Українського Тайного Університету, спочатку як його квестор, а від 1922 року як секретар. Тоді ж він закінчив у цім університеті і свої високошкільні студії, перервані війною.

Від 1-го вересня 1923 року стає Мудрий членом редакції впливового західньо української щоденника „Діло", а від 1-го лютого 1927 р. до кінця 1935 р. й головним його редактором. Рівночасно з своєю журналістичною працею бере діяльну участь у житті й роботі товариства „Просвіта": в 1921 році був вибраний до її Головного Виділу (Управи) і від 1925 до 1931 р. був генеральним секретарем цієї високозаслуженої просвітньої установи, а в 1932 р. стає першим заступником голови „Просвіти", пробувши на цьому становищі до 1939 року. Працюючи в „Просвіті", бере діяльну участь у її виданнях; він — між іншим —, зредагував п'ять її календарів, де помістив чимало дуже цінних статтей і розвідок, як ось, наприклад, про Проскурівський погром, що є першорядним джерелом до його історії.

Поза цим був наш ювілят

(Закінчення на сторінці 3-ій)

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(39)

— Ти хто ж — лікар, інженер чи пілот? — Ходжаєв присів навпочіпки перед Васею і простягнув йому свою широку смагляву долоню: — Ну, дай мені свою лапку!

Вася боязко зиркнув на простягнуту руку з чорними волосинками і з острахом спитав:

— Ти — бабай?

— Бабай? — здивовано перепитав Ходжаєв. — Чому бабай?

Але до них уже спішила від столу Ніна Олександрівна, щоб приборкати Васю.

— Як тобі не соромно? Поганий хлопчисько!... — І, боячись, як би Ходжаєв не образився за „бабая", мерщій почала виправдуватись: — Це, знаєте, його лякає бабуся, коли він не слухається, — бабай у торбу забере... Але хіба за ними всіма доглянеш!..

Ніна Олександрівна казала неправду: не свекруха, а сама вона так страхала хлопця, коли він занадто вже пустував, і Вася вже розкрив ротика, щоб спростувати мамину брехню. Та в цей час голосно зареготав Ходжаєв:

— Он який у вас бабай!.. — і підхопив Васю на руки. — Так, так, я — бабай! Дуже сердитий бабай! Усіх дітей, що не слухаються бабусі й мами, беру в машину і везу з собою.

— Візьми й мене! — попросив Вася, якому вже почав подобатись веселий, чудний „бабай", та Ніна Олександрівна віднесла його під догляд Таскіри надвір, щоб малий не зіпсував часом обіду.

Коли посідали за стіл, Ніна Олександрівна взяла до своїх рук керування обідом і, як гостинна господиня, поналивавши в тарілки суп, раз-у-раз припрошувала Ходжаєва їсти, лишивши Пісочкіну під опіку Олександрові Івановичу та його матері.

Старій було шкода, що їй не довелось пригощати такого хорошого начальника. Сидячи поряд нього, вона ретельно використовувала ті невеликі можливості, що лишились їй, і заклопотано підсувала гостеві то хліб, то сіль, а згадавши, що гість — узбек і, мабуть, як і всі узбеки, любить приперчити страву, швиденько сходила на кухню по перець. Вона навіть пожвавішала й розговорилася з гостем, і Ніна Олександрівна кілька разів уже марно шукала під столом своїм черевиком капці старої, щоб дати їй знак замовкнути й не заважати нісенітницями гостеві їсти. Та на заваді були ноги Ходжаєва, що сидів насупроти, і Ніна Олександрівна з киплячою всередині, але безсилою злістю чула, як свекруха, забувши про своє місце в товаристві, безцеремонно допитувалась у Ходжаєва:

— А борщ наш український їли колинебудь?

Щоб відірвати гостеву увагу від докучливої свекрухи, Ніна Олександрівна, дарма що в тарілці Ходжаєва було повнісінько, простягла до неї руку й мило всміхнулася:

— Я вам ще підсиплю.

— Дякую, дякую, мені досить, — нашвидку відповів їй Ходжаєв і знову повернувся до старої.

— В ресторанах іноді доводилось їсти. Мені дуже смакує український борщ.

— Е-е, що там у тих ресторанах! — аж махнула рукою стара. — Хіба там думіють зварити! Хіба то борщ! От, коли ви ще до нас прийдете, то якось би наперед дали знати. Щоб мені червоного буряка де знайти, бо без буряка не можна, то не борщ. Отож я вас нагодую борщем! Справжнім борщем! І варениччками з сиром та сметаною... А по ресторанах — що, тільки гроші беруть!..

— Ви, Одарко Пилипівно, хочете мене просто загодувати!.. Чому ви самі нічого не їсте? А вам треба багато їсти, — дивіться, яка ви худенька...

— Мені не можна...

— Як це так? — здивувався гість.

— Ковтати дуже важко.

— А ви синові казали про це? — пильно глянув на неї гість.

Стара витерла пучками слину, що виступила їй на кутках губ, і заперечливо хитнула головою.

— Ні. Навіщо? В Сашка й так багато клопоту...

— Ну, як же так? Маєте сина лікаря і..

— Мені, бачите, полегшало було, а оце знов... То раніж тільки щось тверде, важко було, а це вже і кашу ледве ковтаю. А от воду, — здається, всі арики повипивала б...

— Така спрага? — перепитав гість, облишив їсти й повернувся до старої.

— Еге ж бо, так ото часом пити хочеться.

Ніна Олександрівна не витримала:

— Одарко Пилипівно, ви заважаєте своїми балачками Саїдові Мухтаровичу їсти! Краще принесіть нам другу страву...

— Стривайте! — різко спинив її, піднісши над столом руку, Ходжаєв і знову обернувся до старої. — Скажіть, вам болить, коли їсте? — спитав він похмуро і в той же час уважно оглядаючи лице, руки й скорботну, худезну постать старої матері.

— Тепер болить.

— Де саме?

— Отут, — і стара тицьнула себе пальцем у верхню частину грудей.

— І давно це почалось?

— Надісь, з півроку вже, а може, й трохи більше...

Лице гостеві потьмаріло, густі брови зійшлись до перенісся, і між ними лягла глибока, сувора зморшка.

Ніна Олександрівна, що ввесь час не спускала Ходжаєва з очей, помітивши цю зміну на його обличчі, стурбувалась: чи не ляпнула часом свекруха здуру щось таке, що образило гостя? Вона ж бо така нетактовна!

Олександрові Івановичу теж хотілося поговорити з начальником, але між ним і Ходжаєвим сиділа Пісочкіна, що детально розпитувала Олександра Івановича про недавній випадок малярійної коми* в кишлаку. Відповідаючи Пісочкіній і прислухаючись в той же час до голосу Ходжаєва, Олександер Іванович зауважив тільки, що Ходжаєв щось занадто довго розмовляє з його матір'ю. Коли Пісочкіна вичерпала свої запитання й узялась покінчити з супом, він почув останні слова Ходжаєва:

— Гаразд, Одарко Пилипівно, ми по обіді ще поговоримо про це.

— Про що це ви? — спитав Олександер Іванович.

* Кома — загрозливий стан непритомности, агонія.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ. ОПІКА І ДОПОМОГА ЦИМ ІНВАЛІДАМ — СПРАВА НАШОЇ ЧЕСТИ І ПОВИННОСТИ!

Пожертви висилайте до ЗУАДК у Филаделфії: United Ukrainian American Relief Committee, P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ЖИТТЬОВИЙ ШЛЯХ ВАСИЛЯ МУДРОГО

(Закінчення з стор 2-ої)

двічі заступником голови Товариства Українських Журналістів і Письменників: раз за головування Василя Стефаника, а вдруге за Богдана Лепкого. В дійсності йому доводилося виконувати функції голови з тієї простої причини, що голови перебували поза Львовом. Від осени 1931 року до весни 1933 року був В. Мудрий головою Комітету побудови надгробного пам'ятника на могилі Івана Франка на Личаківському кладовищі.

Яко голова комітету, припала йому честь, при величезному здвизі українського громадянства, відкрити цей прегарний пам'ятник роботи нашого славного скульптора Сергія Литвиненка.

Попри свою участь у вищезгаданій діяльності, брав наш ювілят не менше визначну участь і в політичному житті.

В липні 1925 року був він одним із засновників Українського Національно - Демократичного Об'єднання, відомого під скороченою назвою УНДО, яке заступило колишню галицьку національно-демократичну партію, останньо перезвану Трудовою.

Саме нашому ювілятові належить опрацювання програми цього Об'єднання, яка була прийнята на першому його з'їзді в 1926 році, де автор програми виголосив основну про неї доповідь та був також автором винесених з'їздом політичних резолюцій.

На черговому з'їзді УНДО в 1928 році ювілята обрано першим заступником голови Об'єднання.

В 1935 році став він головою партії й заразом головою її репрезентації в польському Соймі, та з цієї рації й віцепрезидентом (маршалком) польського парляменту.

УНДО було найбільшою й найвпливовішою партією в Західній Україні під польською окупацією — як у Галичині, так і на Волині. В його проводі стояли такі визначні політики, як д-р Степан Баран, дир. Михайло Галущинський, д-р Володимир Бачинський, ред. Іван Кедрин, д-р Дмитро Левицький, дир. Остап Луцький, Мілена Рудницька, Вол. Целевич та інші. І коли ми говоримо про заслуги Василя Мудрого, то не можемо забувати, що він їх поділяє з оцим блискучим гроном своїх талановитих і працьовитих товаришів.

На становищі голови найвпливовішої партії в краю доводилося Вас. Мудрому з своїми однопартійцями провадити угодову супроти польського режиму, так звану нормалізаційну політику, що змагала до збереження українських національних набутків, але була для нього особисто дуже небезпечною, не кажучи вже про те, що докраю виснажувала його нервову систему.

Треба згадати, що Василь Мудрий у 1933 році очолив Комітет рятунку України, завданням якого було допомагати голодуючим наддніпрянським братам і нав'язав із цією метою зв'язок із очолюваним кардиналом Інніцером Комітетом допомоги голодуючим у СССР.

Політичний і громадський шлях діяльности нашого ювілята не був усипаний рожами. Йому тричі довелося перебувати в польській тюрмі. Втікши з дому до Львова, просидів він цілий місяць у в'язниці під час виборів у 1922 році до польських законодатних установ, а в часі так званої „пацифікації" 1933 року просидів у в'язниці три місяці. Але все було нічим супроти лайок і нападів політичних противників, що вороже ставилися до політики УНДА. Чолові становища, що їх займав ювілят, зв'язані були з тяжкою працею й не менш тяжкими переживаннями, але він мужньо їх переносив ради добра народу, так, як він і його товариші, це добро розуміли. Тепер, коли минуло стільки років і пристрасті, викликувані політикою УНДА, потахли, ніхто вже не кине ні ювілятові, ні його товаришам тяжких обвинувачень в угодівстві. Керманичі УНДА не були зрадниками й запроданцями, як і діячі так званої „нової ери" 90-их років минулого століття. Вони діяли у найліпшій волі згідно з своїм розумінням інтересів народу у даний момент.

Большевицька інвазія 1939 року захопила нашого ювілята у Львові, але йому пощастило видістатися з міста й виїхати на Захід. Ця втеча болюче відбилася на матеріяльному становищі ювілята — він утратив майже все своє майно, в тому числі велику й цінну бібліотеку й чималу збірку образів, та найболючішою втратою була пропажа майже всіх документів. З прогнанням большевиків ювілят повернувся до Львова, де йому пощастило віднайти дещо з свого майна, головно образів. Бібліотеку його перебрала була по його втечі бібліотека НТШ і, коли він повернувся до Львова, я частину його книжок повернув йому. Але й відзискані рештки свого добра довелося ювілятові втратити під час втечі від большевицької навали.

Перебуваючи в роках 1945-1949 на еміграції в Баварії, займав Вас. Мудрий чолове місце в житті скитальців — був співосновником і першим головою Центрального Представництва Української Еміграції в Німеччині (ЦПУЕН), а також співосновником Української Національної Ради та — за проф. Іс. Мазепи — головою її Виконного Органу. Перед тим був він від року 1944 до 1947 одним із заступників Голови Української Головної Визвольної Ради (УГВР).

З цього короткого огляду бачимо, яку велику й відповідальну працю провадив ювілят, перебуваючи на рідних землях і на скитальщині.

Переїхавши восени 1949 р. до ЗДА, він зараз включився в українську громадсько-політичну й літературну працю й на прибраній батьківщині — в „Самопомочі", Українському Конгресовому Комітеті Америки, де став членом Політичної Ради, а згодом заняв відповідальну посаду директора канцелярії після уступлення мґр. Ю. Ревая, в ЗУАДК-у, та в Науковому Товаристві ім. Шевченка у ЗДА, де був довший час членом Виділу, та в Раді Товариств НТШ. За його заслуги для української культури й для Товариства був вибраний восени 1957 р. дійсним членом. Останньо перетяжений працею в УККА, Василь Мудрий усунувся з „Самопомочі", яка в подяку за його працю іменувала його своїм почесним членом, а також відмовився від участи у Виділі американського НТШ і в Раді Наукових Товариств ім. Шевченка.

Та цей огляд був би неповнию, якби я поминув літературну й наукову працю Василя Миколайовича. Само собою розуміється, йому як редакторові „Діла" довелося написати безліч різних статтей, підписуваних повним прізвищем чи то лише ініціялами, або й непідписаних. Заміток і рецензій набереться кілька сот. Серед них були, очевидно, й ті промови, що їх виголошував Василь Мудрий у варшавському соймі. Деякі з них виходили й окремими відбитками, як ось наприклад, за нормалізацію польсько-українських відносин з 6 листопада 1935 р., видана в 1936 р., „За повноту національних прав" з 2 грудня 1937 р. Не згадую вже його статтей у виданнях „Просвіти", зокрема в її журналі „Життя і Знання", а особливо в її календарях, де він помістив низку цінних статтей і розвідок. Крім того здибаємо його речі і у виданнях „Червоної Калини". Розуміється, тут не місце вичисляти всі його писання, бо їх виказ дав би цілу брошуру, та й незалежно від цього, просто нема змоги це зробити з браку тут тих крайових часописів, в яких були його писання, зокрема річників „Діла". Приїхавши до ЗДА, помістив ювілят чимало статтей і розвідок у „Свободі" й її календарях, та в органі „Самопомочі" „Новий Світ", що почав виходити в 1950 році.

Тут я обмежуся згадкою про найважніші його писання, передусім ті, що вийшли окремими виданнями. Отже, року 1923-го вийшла його велика книжка „Боротьба за огнище української культури на Західньо - Українських землях" — про боротьбу за високу школу взагалі й українські катедри на львівському університеті та про заснування і працю славетного Тайного Українського Університету й Політехніки у Львові. В 1928 році накладом „Просвіти" вийшла його брошура „Роля „Просвіти" в українському житті". В 1929 році брошура „Українське Національно-Демократичне Об'єднання і його національне середовище", — доповідь, яку він виголосив на з'їзді УНДО в 1928 році. В 1933 році — брошура „Лихоліття України" — про штучний голод на Наддніпрянщині, викликаний тираном Сталіним і його кумпанами в 1933 р. На скитальщині вийшла його брошура „Український університет у Львові 1921-1925", Нюрнберг, 1948. Це було властиво друге видання брошури з 1923 року.

З писань ювілята в „Свободі" й її календарях слід відмітити передусім статті про нову українську еміграцію (календарі „Свободи" на роки 1949 і 1954). Про львівську „Просвіту" з нагоди 90-ліття її заснування — у „Свободі" з 18. XII. 1958, про НТШ з нагоди його 80-ліття там же в числі з 6. XI. 1954.

Із писань на політичні теми варто згадати цикл статтей з нагоди 35-ліття української національної катастрофи 1919-20 років („Свобода", 1954). з нагоди 30-ліття заснування УНДО (1955 р.).

В покажчику літератури про митрополита А. Шептицького займуть визначне місце його статті з 16 листопада 1954 р. „У 10-ліття смерти великого Митрополита" і „А. Шептицький в громадському житті (лютий, 1961 р.). Годиться відмітити й статті про Івана Франка в календарях „Свободи": „Нагробник Івана Франка" й „Іван Франко в очах українського громадянства в роках 1926-1933" та нарис „Іван Франко як громадський діяч" у „Записках НТШ", т. 166 (вид. 1957 р.), що вийшов і окремою відбиткою. Шевченкознавство занотує статтю ювілята „Культ Шевченка в Галичині", що появилася в календарі „Свободи" „Наш Шевченко" на рік 1961. Поза тим відмічу ще розвідку на тему української еміграції до ЗДА від її початку до останніх часів у "Guide" д-р Василя Вереша 1954 року, а також статті на університетську тему: „Львів осередком боротьби за український університет" — в Ювілейному Альманасі „Червоної Калини" — „Наш Львів" 1953 р. й „Дещо про Університет з нагоди святкування його 300-ліття" („Свобода" з 6 березня 1962 р.).

Всі, згадані вище писання нашого ювілята цінні передусім своїм фактичним матеріялом, пильно зібраним із опублікованих джерел, або поданим на основі власних спостережень, як очевидця й учасника обговорюваних подій нашого недавнього минулого й дій згадуваних автором наших визначних діячів.

Але цими, вичисленими тут і нечисленними невичисленими писаннями не обмежуться письменницька діяльність ред. Василя Мудрого. Читачі „Свободи" певне пам'ятають його, завжди цікаві й основні рецензії на різні твори наших еміграційних авторів. Озивався Василь Миколайович не злим, та не тихим, а голосним словом і про мої праці.

При цій нагоді згадаю, що з ювілятом здавна лучать мене приязні товариські взаємини. Від часу його сталого осідку у Львові в 1921 році, отже вже понад сорок років, мені дуже часто доводилося зустрічатися з ним і співпрацювати і в „Ділі" і в „Просвіті" і в бібліотеці НТШ, особливо в добі Українського Тайного Університету, коли вона стояла отвором для його викладачів і слухачів. І на кожному становищі я завжди бачив Василя Мудрого в праці, завжди заклопотаного, зажуреного порученими йому справами, якими він живо переймався.

Я щиро дякую йому на цьому місці за його приязне становище до моєї особи й до моїх писань. А разом зо мною не менше щиро подякують у святковий день його ювілею й інші автори, а заразом і все українське громадянство з свого боку зложить йому велику подяку за його многолітню жертвенну працю на різних відтинках українського національного життя. Не можна не піднести тут, що Василь Мудрий у цій своїй діяльності завжди стояв на всеукраїнському становищі.

Дай же, Боже, йому ще довгих літ жити й так само успішно, як дотепер, працювати для добра і слави української нації.

Василеві Мудрому тричі „Многая літа"!

Сорокріччя Братства св. о. Миколая, 293 Відділ УНСоюзу в Бруклині

Цього року припадає 40-річчя Бр. о. Миколая, Відділ 293 УНС на Савт Бруклині. Братство вступило до УНС в липні 1922, а як самостійне Братство існувало кілька років передтим. Цього року на місячних зборах, які відбулись 22 вересня, рішено святочно відзначити цю таку важну для нашої цілої громади річницю.

В тій цілі створено ювілейний комітет, який очолює адв. Василь Мизак. Інші члени комітету: інж. Р. Баранський, п-ні Баранська, Анна Костів, Дмитро Ласевич, Іван Ткачук, Василина Форманюк, Мері Душник, Марія Демидчук і Іван Хромишин. Ювілей призначено на неділю 2-го грудня по полудні в залі церкви св. о. Миколая 258 — 19 вул. Програма заповідається цікава. Вперше до нашої громади загостить наш відомий і всіми люблений гуморист Микола Понеділок. Не меншою атракцією буде виступ наших молодих бандуристок з організації СУМА, Відділ в Ню Йорку, а також місцева група танцюристів під проводом Мирослави Каря.

Ювілей нашого Братства, Відділу 293 УНС є для нашої громади важний тим, що перші піонери нашої громади заснували церков і ті самі піонери при церкві св. о. Миколая заснували союзовий Відділ, який також назвали тим самим іменем.

День 2-го грудня 1962 буде в цілості призначений для Відділу 293 УНС в нашій громаді. Рано в год. 9-ій Служба Божа за здоров'я членів і панахида за покійних членів Братства. По полудні святочна програма. Надіємось, що і члени і наші громадяни візьмуть масову участь.

Зокрема звертаємось до інших братніх Відд. УНС на терені Бруклина й Ню Йорку з просьбою до ласкавої участи в нашім святі. Зайве є писати, що на Ювілей прибуде представник з головної управи УНСоюзу.

Марія Демидчук, секр.

● Представник пакістанського уряду, міністер комунікації А. К. Сабур заявив 20 листоп., що незабаром — у зв'язку із загостренням китайсько - індійського конфлікту буде проголошений на території Пакістану виїмковий стан.

● Британський уряд заявив, у зв'язку із загостренням воєнної ситуації в Індії, що він не плянує ніякої евакуації британських громадян, що живуть тепер на території Індії. Згідно з цією заявою безпека чужих громадян на терені Індії належить виключно до компетенції індійського уряду. Викликана ця заява повідомленням, що індійський уряд наказав евакувати з загроженого комуно-китайською інвазією Ассаму британських жінок і дітей.

✝

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством, що дня 24-го листопада 1962 р. о год. 5:30 рано в Гекенсек Госпіталі, Гекенсек, Н. Дж., помер після короткої, але тяжкої недуги наш Найдорожчий
МУЖ, ТАТО, БРАТ і ДІДУСЬ

Бл. п.
Теодор ТАТАРИНСЬКИЙ

проживши 76 років.

ПАНАХИДА — в понеділок, 26-го листопада, в год. 7-ій ввечері, а у вівторок, 27-го листопада, в год. 8-ій ввечері, в похорон. заведенні Бурнаца, 371 Lakeview Ave., Clifton, N. J.

ПОХОРОН — в середу, дня 28-го листопада, в год. 9-ій рано з похоронного заведення до Української Православної Церкви 47 Hope Avenue, Passaic, N. J., а опісля на український православний цвинтар East Ridgelawn, Main St., Passaic, N. J.

Горем прибита Родина:

КАТЕРИНА з ПЕЛЕХІВ ТАТАРИНСЬКА — дружина
ТЕОДОР — син
МЕЛАСЯ, зам. МАРТИН — дочка
ІВАННА, зам. ЯБЛОНСЬКА — дочка
КАТЕРИНА — дочка
МЕЛАНІЯ, зам. ГОХ — сестра
ОЛЕСЯ, зам. КЛЕМЧАК — сестра
БОГДАН МАРТИН — зять
Д-р МИХАЙЛО Д. ЯБЛОНСЬКИЙ — зять
МОД ТАТАРИНСЬКА з дому БАРНГІЛЛ — синова
СИМЕОН ПЕЛЕХ — тесть
КАТЕРИНА, ІВАННА, ІВАН, МИХАЙЛО, ІВАН і ТАНУСЯ — внуки

„Тризуб" високо переміг Мадярський С. К.

„Тризуб" Филядельфія здобув у „День Подяки", 22 листопада, поважний успіх, перемагаючи високим вислідом 8:3 цьогорічного чемпіона ЗДА, Мадярський С. К. Ню Йорк. Цю велику футбольну перемогу виборов „Тризуб" у першій із двох гор поміж згаданими клюбами за першість Атлянтійського Побережжя. До половини „Тризуб" провадив 3:1, а в 70-ій хвилині вислід був вже 7:1. Воротами для „Тризуба" поділилися Нога і Ферейра по чотири. Цією виграною „Тризуб" відплатився мадярам за поразки в недавних грах за чашу ЗДА, з яких переможцем вийшов Мадярський С. К. Як чемпіон країни відбули мадяри турне по Середньому Сході, де на 18 гор вони здобули 11 перемог, 5 нерішених і 2 програні. В найближчому часі мають відбутися другі змагання „Тризуба" з Мадярським С. К. за чемпіонат Сходу, цим разом у Ню Йорку.

В мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліги минулої неділі у Филядельфії „Тризуб" переміг легко Португальський Ф. К. 5:2. До 85-ої хвилини вислід був 5:0. Ворота для „Тризуба" стрілили: Нога 3, Чижович і Манджіні. „Тризуб" держить певно перше місце в показнику Ліги.

УСК Ню Йорк виграв минулої неділі на своєму грищі перші змагання розпочатих гор за чашу ЗДА з дружиною С. К. „Австрія" вислідом 3:2. Стрільцями воріт для УСК-у були: Пійотті, Тот і Пирдон. „Австрія" здобула одні ворота з карного.

„Чорноморська Січ" Нюарк грала минулої неділі мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги з Інтерклюбом на його грищі, яке сусідує з грищем УСК-у і притягнула на цю зустріч багато симпатиків футболу з Ню йорку. Після гарної, майже рівнорядної, гри „Чорноморська Січ" програла вислідом 1:2. „Чорноморська Січ" провадила спочатку змагань 1:0 зі стрілу Ради.

В Західній Німеччині загострилась криза уряду

Бонн. — Криза уряду канцлера Конрада Аденауера загострилась внаслідку перемоги в останніх недільних виборах в Баварії тамошньої партії Християнсько - соціяльної Унії, лідером якої є міністер військових справ Франц Йосиф Штравс. Ця партія дістала на всіх 204 посольських мандати — 108, ото ж матиме в новому баварському автономному соймі абсолютну більшість. Таким чином збільшилось значення тієї партії в проурядовій федеральній коаліції, як теж зріс авторитет Франца Йосифа Штравса. Партія Вільних демократів відкликала з уряду Аденауера своїх 5-х міністрів, заявивши, що вона вимагає видалення з уряду Франца Йосифа Штравса, з уваги на його активну участь в афері тижневика „Дер Шпіґель". Франц Йосиф Штравс, який спершу відпекувався всякого зв'язку з репресіями проти того журналу, признався, що він телефонував до військового атташе в Еспанії, внаслідку чого арештовано там члена редакції журналу „Дер Шпіґель", автора статті про недоліки в західньо-німецьких збройних силах. Якщо баварська партія Християнсько-соціяльна Унія покликаючись на висліди недільних виборів настоюватиме на збереженні Франца Йосифа Штравса в уряді, то дотеперішня проурядова коаліція розіб'ється. Воно може стати причиною приспішення відходу від влади 86-літнього канцлера Аденауера.

МЕНСФІЛД КОНФЕРУВАВ З НЕРУ

Американський сенатор Майкел Дж. Менсфілд (зліва), провідник більшости в Сенаті ЗДА, відбув під час своїх відвідин в Індії конференцію з індійським прем'єром Неру. Сенатор Менсфілд був висланий президентом Дж. Ф. Кеннеді в складі американської делеґації для розгляду господарських і мілітарних потреб Індії у зв'язку з аґресією ком. Китаю.

Департамент оборони будує 1,500 джетових нищильників

Вашингтон. — Представник Департаменту Оборони повідомив 24-го листопада, що заключено контракт із фірмами Дженерал Дайнемікс Корпорейшен і Корпорацією Граммен Еркрафт Енджінірінґ про будову джетових нищильників, які летять із швидкістю звука. Тими літаками послуговуватиметься летунство і фльота, і вони будуть революційною зброєю. Згідно з контрактом мають бути збудовані 2 джетові нищильники впродовж двох років і 6-ох місяців. Пізніше малн б випродукувати 1.500 цих джетів-нищильників — для летунства це будуть типи Ф-111 А, а для фльоти Ф-111 Б. Корпорація Граммен в Бетлтейджі, Лонґ Айленд, Н. Й. має продукувати дещо менші джети для фльоти, а Корпорація Дженерал Дайнемікс у Форті Ворт, Текс., для летунства, які мають важити по 70 000 фунтів і будуть найважчими джетовими нищильниками досі випродукованими в ЗДА. Найбільша швидкість цих літаків може бути на великій висоті 1.650 миль на годину, а над водою вони зможуть летіти із швидкістю більшою від звука. Швидкість звука над океаном виносить 763 милі на годину. Ці джети зможуть летіти в одному дні до кожного місця в світі. На дальшу віддаль можна буде доповнювати пальне в повітрі під час лету. Джети Ф-111 можуть везти всі роди зброї: звичайної і атомової.

● В Маямі, Флорида, хтось підклав бомбу під авто голови Кубинської Революційної Ради д-ра Хозе Міра Кардони зараз після того, як він вернувся з Вашинґтону. Д-р Міро твердить, що зробили це аґенти Кастра. Революційна Рада заявляє, що „конче треба силою зліквідувати режим Кастра на Кубі", і що інші країни повинні допомогти в цій справі кубинським втікачам.

В СССР призначено В. Ф. Димшіца на нового шефа економіки

Москва. — В минулу суботу, 24-го ц. м., проголошено деякі поважні зміни в совєтській верхівці. Між ними — дотеперішній голова Ради крайової економії, Веньямін Ф. Димшіц, став віце-прем'єром з обов'язками керівника економічних справ СССР. За західніми коментарями — 52-річний Веньямін Еманулович Димшіц став совєтським „господарським царем". Західні коментатори звертають увагу, що Димшіц є першим зросійщеним жидом, який дістався на таке високе становище в СССР від часу, коли в 1957 році „вичистили" Лазаря Каґановіча. Названу Раду крайової економії скасовано, перемінивши її на Комісію державного плянування. Віце - прем'єром став також Александер Ніколаєвіч Шелепін, колишній голова Комсомолу і совєтської тайної поліції, той сам, який десиґнував був Сташинського до вбивства Степана Бандери і д-ра Лева Ребета у Мюнхені та декорував вбивника високим відзначенням.

В Кишеневі засуджено на розстріл чотири особи за спекуляцію долярами й золотом

Москва. — Згідно з повідомленням совєтського часопису „Труд", в столиці Молдавської ССР в Кишиневі відбувся в половині листопада ц. р. процес проти 40 осіб, обвинувачених в перепродуванні текстильних продуктів і шкіри і в різного роду спекуляції, здебільша волютою і золотом. Головними підсудними були дев'ять осіб, усе здебільша з жидівськими прізвищами, які як твердив акт обвинувачення, займалися спекуляцією у великому маштабі, купуючи і продаючи чужу валюту на загальну суму 600.000 рублів і золото на суму 660 800 руб. У підсудних знайдено двадцять кілограмів золота, американські доляри, годинники і різні вироби з золота. Керівником цього гурту спекулянтів мав бути якийсь Палянкер, в якого знайдено 10.000 американських долярів. Палянкера, як і ще трьох підсудних Табака, Рабіновіча і Гольденштайна засуджено до найвищого виміру покарання — розстрілу. Інших позасуджувано на кари в'язниці від 6 до 12 років. Приватне майно усіх засуджених сконфісковано.

Делеґати ЗДА й Британії розглядають в Індії справу військової допомоги

Ню Делі. — В Індії перебувають тепер дві делеґації — від ЗДА й Британії — для детального розгляду на місці потреб і можливостей допомоги для Індії в її оборонній війні проти комуно-китайської аґресії. У проводі американської місії стоять асистент державного секретаря для далекосхідніх справ Аверелл Гарриман і ген. Пол Д. Адамс, шеф. т. зв. Ударної команди Армії („Ермі Страйк Комманд"). Цей останній виїхав під кінець минулого тижня на інспекцію індійської фронтової смуги. Прибули теж до Індії високі старшини з американської військової медичної служби. Шефом британської місії є міністер для зв'язків з країнами Коммонвелту, Дункан Сандіс. В останніх днях прибула до Індії ескадриля 12-х американських транспортних літаків Ц-30 з американською обслугою, а Британія запропонувала Індії ескадрилю своїх транспортних літаків типу „Шаклтон". Названі американський і британський державні мужі конферували з керівними індійськими мужами. Тим часом на китайсько-індійському фронті запанував розмірний спокій внаслідку проголошення китайськими комуністами „перемир'я". Комуно - китайський уряд запропонував Індії припинення воєнних дій з відтягненням на 12 миль військ з лінії, що її вони займали в 1957 році. Індія зажадала ближчого з'ясування цієї пропозиції, яка залеґалізувала б за комуністичним Китаєм найменше 12,000 кв. миль індійської території, що її він зайняв військом до 1957 року.

Ґватемальський уряд переміг військову революту „Кастрових комуністів"

Ґватемаля. — Президент Міґуель Іділорас Фуентес в неділю 25-го листопада за допомогою урядових військ переміг революту, яку почали були офіцери летунства. Ці офіцери скидали бомби на палац президента, команду поліції та на касарні. Але револьта не тривала довго, бо президент Іділорас Фуентес порозумівся з командою піхоти, і військові з'єднання оточили те летовище, з якого вилітали бунтівники. Провідники револьти твекли на літаках за кордон, мабуть на Кубу, бо ґватемальський уряд повідомив, що револьту почали прихильники Кастра. Під час бомблення палацу президент був вдома. Йому вдалося за допомогою приватного телефону порозумітися з військовою командою, яка виступила проти ворохобників. Уряд не подав, яке було число жертв в людях під час револьти. Часописи подають, що є дві особи вбиті і кільканадцять ранених. Між пораненими є американська громадянка п-і Філіп Ф. Снер, дружина урядовця американської амбасади. Це вже друга револьта проти президента Іділороса, який є президентом від 1958-го року. Перша револьта була в листопаді 1960-го року.

У Женеві відновлено конференцію роззброєння

Женева. — Від понеділка 26 листопада ц. р. після 11-тижневої перерви відновилась тут міжнародна конференція роззброєння, яка формально є 17-членною Підкомісією Об'єднаних Націй. Франція від початку бойкотує цю конференцію, вважаючи її зайвою витратою часу. Американський головний делеґат Артур Дін заявив після свого приїзду до Женеви, що — на його думку — безпосередньою найактуальнішою справою на тій конференції буде питання договору про припинення дальших ядрових експериментів. Совєти заповіли зголошення нового ніби-то більш реалістичного і для Заходу прийнятливішого проєкту міжнародного роззброєння. Їх давній проєкт на „генеральне і тотальне" роззброєння був пропаґандивною фікцією. Головою совєтської делеґації має бути Василій Кузнєцов, який покищо перебуває ще в Об'єднаних Націях у зв'язку з кубинською кризою. Тим часом заступає його „спец" Семйон Царапкін. На першому засіданні в понеділок 26-го ц. м. Артур Дін мав відчитати звернення президента Кеннеді, який закликав до успішного завершення переговорів про закінчення ядрових експериментів та про припинення взагалі перегонів у зброєнні. Однак ЗДА далі обстоюють принцип міжнародної контролі над роззброюванням, що його не хочуть визнати Совєти.

Кастро переводить демобілізацію; хоче битви на продукційному фронті

Гавана. — В суботу 24-го листопада кубинський диктатор Кастро почав переводити демобілізацію міліції, яку покликав був до активної служби 22-го жовтня, саме перед заявою президента Кеннеді про можливу бльокаду Куби. Бородаті міліціонери вертаються до міст і сіл, і декуди революційні організації вітають парадами і демонстзаціями здемобілізованих. Урядові комунікати закликають звільнених із військової служби не тратити часу та негайно вертатися „на фронт продукції, щоб можна було виграти битву і на тому фронті". Всюди чути гасла „з окопів на продукційний фронт!". Крайова Комісія в справах цукру повідомила, що праця починається коло 10-го грудня при збірці цукрової трощі. Мають вперше на пробу користуватися автоматичними косарками про кошенні трощі. Уряд закупив від фармерів 150,000 свиней, які мають продавати перед Різдвом в крамницях, бо вепрова печеня, — це різдвяний присмак кубинців.

Посмертні згадки

Катерина ІВАНИЛО — членка В-ва св. Василія, Відд. 168 УНСоюзу в Перт Амбою, Ню Джерзі, померла в дні 6-го листопада 1962 р., по короткій недузі, на 74-му році життя. Покійна походила зі с. Черче, пов. Рогатин, Зах. Україна. Покійна належала до УНСоюзу 39 років. Полишила у смутку 3 доньки: Марію, Гелен і Анну, та 3 зятів. Похорон відбувся дня 10-го листопада ц. р., з пох. заведення до української церкви Успення Преч. Богородиці, при участи Родини, Знайомих та Членів Б-ва. По церковних відправах Покійну відпроваджено на вічний спочинок. — В. Й П.!

Гр. Бабин, секр.

Ярослав БАБІЙ — член Відд. 445 УНСоюзу в Вінніпеґу, Канада, упокоївся в Бозі в дні 17-го листопада 1962 р., маючи заледве 43 роки. Покійний народився 1919 р., в селі Рошків, пов. Станиславів, Західня Україна. Полишив у глибокому смутку дружину Оксану, сина Ярему Петра у Вінніпеґу, брата і сестру в Зах. Україні. Покійний прибув до Канади 1948 р., а до УНСоюзу вступив 1955 р. Похорон відбувся 22-го листопада цього року, із церкви св. Володимира і кн. Ольги, на цвинтар Всіх Святих. — В. Й. П.!

М. Коваль, секр.

ТАРЗАН, ч. 4944. Тарзан діє!

BEFORE THE DEATH SENTENCE COULD BE IMPOSED, THE APE-MAN ACTED SWIFTLY, STUNNING THE CROWD WITH A CURT CHALLENGE. "WAIT!"

"I AM TARZAN, MIGHTY FIGHTER. THEREFORE, I SHOULD ONLY DIE BY THE COMMAND OF A WORTHY FOE—"

"NOT BY THAT OF A LIAR WHO MAKES RIDICULOUS CLAIMS— NOT BY THE COMMAND OF A FRAUD!"

Поки можна було здійснити смертний присуд, мавполюд діяв швидко, здивувавши товпу різким викликом. — Чекайте!

— Я є Тарзан, могутній борець. І тому я повинен згинути тільки з наказу гідного ворога . . .

— А не з наказу оцього брехуна, який складає смішні заяви, не з наказу обманця!